

Deklaracja III Kongresu Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie
Młodzież polska na obczyźnie – zadania edukacyjne
Polska Akademia Umiejętności, Kraków, 7-11 września 2011 r.

W nawiązaniu do uchwały Polskiej Akademii Umiejętności z 20 marca 2010 roku oraz do Dokumentu konferencji Przyszłość szkoły polonijnej (9-11 października 2009, Malmö)

Zebrani na III Kongresie Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie deklarują, co następuje:

Wiele milionów Polaków i osób pochodzenia polskiego mieszka i pracuje poza krajem. Młode pokolenie oddala się od kraju pochodzenia, jego języka i tradycji. Przeciwdziałać temu może system spójnego szkolnictwa, które wprowadzi **młodzież w bogactwo kultury polskiej, pozwoli budować poczucie własnej wartości oraz uczyni młodzież otwartą na świat. Polskość powinna być szansą i atutem w zmieniającym się świecie.**

Najważniejszym zadaniem władz III RP w tym zakresie jest udzielanie znaczącej pomocy istniejącym oraz powstającym za granicą placówkom polskiej i polonijnej oświaty. Należy to czynić przy **zachowaniu różnorodnych form kształcenia oraz autonomii szkół, w duchu szacunku dla bogatej tradycji polonijnej oświaty.** Główny kierunek wspomagania polskiej i polonijnej oświaty za granicą należy zdefiniować jako: podtrzymywanie oraz rozwój znajomości języka i kultury polskiej, będących tworzywem w procesie konstruowania wielokulturowej tożsamości, otwartej zarówno na kraj pochodzenia jak i na kraj osiedlenia.

Środki do osiągnięcia powyższego celu to:

1. Kontynuacja prac nad budową spójnego systemu oświaty dla dzieci polskich za granicą;
2. Zagwarantowanie zwiększonych nakładów finansowych na oświatę polską poza krajem i wprowadzenie wydzielonej pozycji do budżetu państwa;
3. Kontynuowanie dotychczasowych form wspierania przez MEN oświaty polskojęzycznej za granicą oraz placówek nauczania języka polskiego w systemach oświatowych krajów zamieszkania, a także rozwijanie współpracy międzyrządowej w tej sprawie;
4. Przygotowanie i realizacja projektów badawczych dotyczących stanu polskiej oświaty poza krajem;
5. Dalsza praca nad nowoczesnymi programami nauczania, wykorzystanie najnowszych technik audiowizualnych i internetowych. Nacisk na rozwój kształcenia oraz doskonalenia on-line;
6. Zapewnienie kształcenia nauczycieli dla szkół polskich i polonijnych za granicą poprzez specjalistyczne studia licencjackie, magisterskie oraz podyplomowe, na uczelniach krajowych i zagranicznych. Dalsze doskonalenie zawodowe nauczycieli poprzez kursy i warsztaty organizowane w kraju i za granicą;
7. Przystosowanie do potrzeb młodego pokolenia programu TVP Polonia oraz skierowanych do Polonii i Polaków za granicą programów radiowych, a także zapewnienie darmowego do nich dostępu;
8. Kontynuowanie programu letniej szkoły liderów, wychowującej przyszłych animatorów życia polonijnej młodzieży w kraju osiedlenia;
9. Uświadamianie rodzicom potrzeby podtrzymywania u dzieci znajomości języka polskiego i przedmiotów ojczyźnych oraz włączania się w proces edukacyjny;
10. Stymulowanie zainteresowań i wspieranie rozwoju profesjonalnych karier młodych Polaków w krajach i środowiskach ich zamieszkania.

Z perspektywy wolnego i demokratycznego państwa wspieranie szkolnictwa dla dzieci polskich na obczyźnie będzie wymagało uruchomienia znaczących środków finansowych. Należy to potraktować jako inwestycję w kapitał ludzki.

Uczestnicy III Kongresu Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie pragną wyrazić podziękowanie Polskiej Akademii Umiejętności oraz Stowarzyszeniu Wspólnota Polska za zorganizowanie Kongresu.